

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL BAZINIO PASLAUGŲ ŠEIMAI PAKETO
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TAP-18-2213(2) (TAIS NR. 19-5778))**

2019-05-21

Nr. NV-1394

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM).

Projekto tikslas – patvirtinti Bazinį paslaugų šeimai paketą ir jo aprašą.

Dabartinė situacija:

Šeimos stiprinimo įstatyme nurodyta, kad Vyriausybė nustato Bazinį paslaugų šeimai paketą, kurio prieinamumą savo teritorijoje užtikrina visos savivaldybės (įsigaliojo 2018-09-01).

Bazinis paslaugų šeimai paketas – šeimai teikiamų psichosocialinių, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, vaikų priežiūros ir ugdymo, sveikatos, švietimo, sociokultūrinių paslaugų, užtikrinančių būtinąją pagalbą, skirtą šeimos gebėjimams stiprinti ir sudaryti galimybes kurti sveiką ir darnią aplinką šeimoje, rinkinys.

Projekto esmė – nustatyti 14 šeimos stiprinimo paslaugų, kurių prieinamumą šeimoms turėtų užtikrinti savivaldybės. Projekte siūloma:

- Pakete numatyti šias paslaugas: atvirąjį darbą su jaunimu; ikimokyklinį ugdymą; informavimą; konsultavimą; kultūrinių/informacinių kompetencijų/skaitymo raštingumo ugdymą; mediaciją; neformalųjį vaikų švietimą; nemokamą pirminę teisinę pagalbą; pasirengimą šeimai/tėvystės įgūdžių ugdymą; pirminę ambulatorinę asmens sveikatos priežiūrą; psichosocialinę pagalbą; švietimo pagalbą; vaikų dienos socialinę priežiūrą; vaikų raidos sutrikimų ankstyvąją reabilitaciją.
- Paketo apraše nustatyti Pakete nurodytų paslaugų charakteristikas, pagal kurias organizuojamas paslaugų teikimas savivaldybėse: laiką, teikimo būdus, teikėjus, išvystymo normas, siektinus rezultatus.

Paketas ir jo aprašas – rekomendacinio pobūdžio.

Pakete numatytos paslaugos jau yra teikiamos, tačiau ne visose savivaldybėse jų teikimas yra užtikrinamas arba užtikrinamas nepakankamai.

Papildomas lėšų poreikis, siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą visose savivaldybėse, nenumatytas.

Projektas bus įgyvendinamas iš valstybės biudžeto (VB), savivaldybių biudžetų, ES fondų lėšų.

Planuojama 2019 m. Pakete numatytoms paslaugoms teikti panaudoti 483 mln. eurų VB ir ES fondų lėšų.

2020 m. papildomos VB, ES fondų lėšos (papildomai apie 606 tūkst. eurų) yra planuojamos tik daliai (5) paslaugų: atvirajam darbui su jaunimu (papildomai 144 tūkst. eurų VB), mediacijai (papildomai 273 tūkst. eurų ES fondų), nemokamai pirminei teisei pagaliai (papildomai 2 tūkst. eurų VB), pasirengimui šeimai/tėvystės ugdymui (papildomai 101 tūkst. ES fondų lėšų), vaikų dienos socialinei priežiūrai (papildomai 86 tūkst. eurų VB).

Derinimas. Projektas darbo tvarka suderintas su Sveikatos apsaugos, Kultūros, Teisingumo ministerijomis. Neatsižvelgta į dalį pastabų, pateiktų Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (siūlyta Pakete palikti tik privalomą ikimokyklinį ugdymą, kuris teikiamas socialines rizikas patiriančių šeimų vaikams) ir Lietuvos savivaldybių asociacijos (pažymėta, kad savivaldybės negali prisiimti atsakomybės už valstybinių įstaigų, NVO paslaugas ar jos teritorijoje įgyvendinamas valstybines programas; siūlyta papildyti kultūrinių/informacinių kompetencijų/skaitymo raštingumo ugdymą vykdančių teikėjų bei neformaliojo ugdymo paslaugą teikiančių teikėjų sąrašą daugiafunkciais centrais, mokyklų bei nacionalinėmis bibliotekomis ir kt.) (išsamesnė informacija pateikta derinimo pažymoje).

Projektas tikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės 2018-12-18 pažymoje Nr. NV-3469 ir Teisės grupės 2018-12-17 išvadoje Nr. NV-3456 pateiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai – įgyvendina Vyriausybės programos (9, 25, 27 p.) siekius kurti gyvenimui šeimoje palankią aplinką ir veiksmingą pagalbos šeimai sistemą, išlaikant šeimos stabilumą, sudarant galimybes šeimoms gauti psichologinę pagalbą, mediacijos paslaugas, skatinant vaikų dienos centrų paplitimą gyvenvietėse, nutolusiose nuo savivaldybės centro ir kt.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir siūlymus:

- 1) Numatyti Projekte nuostatas dėl paslaugų teikimo stebėsenos. Siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą pagal Projekte siūlomas savivaldybėms išvystymo normas, yra tikslinga SADM periodiškai vertinti bei savivaldybėms įsivertinti jų faktinį išvystymą tiek šalies mastu, tiek pagal savivaldybes.
- 2) Pakete aprašant pasirengimo šeimai/tėvystės įgūdžių ugdymo paslaugą, siūlome atsisakyti sąsajos su šios paslaugos privalomumu šeimoms, kurioms jas paskyrė specialistai, ir paslaugos turinį atskleisti ne per privalomumą, bet per jos paskirtį ar tikslą.
- 3) Papildyti Paketo apraše numatytos pasirengimo šeimai/tėvystės įgūdžių ugdymo paslaugos teikėjų sąrašą sveikatos priežiūros įstaigomis, nes tėvystės įgūdžių ugdymo programas kai kuriose savivaldybėse šiuo metu vykdo ir visuomenės sveikatos biurai.
- 4) Įvertinti tikslingumą papildyti kai kurių Paketo apraše numatytų paslaugų (pvz., informavimo, konsultavimo, vaikų dienos socialinės priežiūros) teikėjų sąrašus daugiafunkciniais centrais, bendruomeniniais šeimos namais, kurie pagal šiuo metu jų teikiamų paslaugų pobūdį laikytini tokių paslaugų teikėjais.
- 5) Tikslinti Paketo apraše kai kurioms paslaugoms (informavimas, konsultavimas, kultūrinių/informacinių kompetencijų/skaitymo raštingumo ugdymas) numatytus išvystymo normų vertinimo kriterijus. Kriterijus „10 000 gyventojų – 1 darbuotojas“ nėra aiškus, suprantamas, pamatuojamas. Pagal jį nebus galima objektyviai įvertinti (savivaldybėms įsivertinti) kaip paslaugos išvystymas atitinka nustatytą normą, nes neaišku kuriuos įstaigos darbuotojus (visus ar tik tam tikros srities specialistus) skaičiuoti, kaip nuspręsti kurie iš įstaigos darbuotojų teikia konkrečias paslaugas (teikėjais apraše nurodomi ne specialistai, bet įstaigos) ir pan.
- 6) Tikslinti Paketo apraše numatytą ikimokyklinio ugdymo paslaugos laiko, per kurį paslauga turi būti pradėta teikti, aprašymą. Bendroji nuostata, kad paslaugos teikimo laiką nustato įstaigos (grupės) savininkas yra neapibrėžta ir neinformatyvi, be to aprašyme numatyta išimtis iš šios bendrosios taisyklės yra siejama ne su įstaigos (grupės) savininko nustatyta tvarka, bet su tėvų prašyme nurodyta data.
- 7) Patikslinti Paketo aprašyme numatytų informavimo ir konsultavimo paslaugų rezultatų aprašymus, numatant, kad asmeniui teikiama informacija, konsultacija gali būti ir apie pagalbą jo šeimai (ne tik asmeniui).
- 8) Suvienodinti Projekte vartojamas sąvokas „tėvai (globėjai)“/„tėvai (globėjai, rūpintojai)“/„tėvai ir kiti atstovai pagal įstatymą“, taip pat „rekomenduojama norma“/„rekomenduojama minimali norma“.

Projektą siūlome **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** (kartu aptariant ir planuojamą lėšų poreikį bei šaltinius Projektui įgyvendinti) bei patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos ir Teisės grupių pastabas, pasiūlymus.